

ÎNCHEIERE

29 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului
Judecători

Valeriu Doagă
Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

soluționând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Morgun Valerii în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Morgun Valerii împotriva lui Cebanu Vitalie privind încasarea datoriei și acțiunea reconvențională depusă de Cebanu Vitalie împotriva lui Morgun Valerii privind declarare nulității actului juridic,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016,

C O N S T A T Ă :

La data de 22 aprilie 2014, reclamantul Morgun Valerii a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cebanu Vitalie, solicitând încasarea datoriei în mărime de 250 000 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 31 250 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Morgun Valerii a indicat că, la 13.12.2010, având calitatea de împrumutător și pîrîtul Cebanu Vitalie, având calitatea de împrumutat, au încheiat un contract de împrumut pecuniar cu titlu gratuit, având ca obiect transmiterea către ultimul a sumei de 1 575 500 lei pe un termen de 18 luni, adică pînă la 13.06.2012.

Potrivit contractului vizat, pîrîtul Cebanu Vitalie și-a asumat obligația fermă față de Morgun Valerii de a restitui banii la expirarea termenului stabilit în contract, adică pînă la 13.06.2012. La scadență însă, pîrîtul Cebanu Vitalie nu și-a executat pe deplin obligația asumată. Atît multiplele solicitări verbale invocate pîrîtului de a restitui în mod extrajudiciar suma menționată, cît și pretenția oficială scrisă nu s-au soldat cu succes.

Astfel, conform pretenției înaintate în scris lui Cebanu Vitali la 25.04.2013 datoria constituia suma de 250 000 lei și aceasta urma a fi achitată în termen de 15 zile din momentul recepționării scrisorii pentru a fi evitat un eventual litigiu în instanța de judecată. Prin urmare, de la data scadență 11.04.2013 a trecut o perioadă de 376 zile, timp pentru care urmează a se calcula dobînda de întârziere, care la caz constituie 22 965,75 lei, conform calculului prezentat.

Consideră că pîrîtul urmează a fi obligat pe cale judiciară la restituirea împrumutului. Solicită încasarea din contul lui Cebanu Vitalie în beneficiul lui Morgun

Valerii a datoriei în mărime de 250 000 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 31 250 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată pe care le va suporta reclamantul.

La data de 10 septembrie 2014, Cebanu Vitalie a depus cerere reconvențională împotriva lui Morgun Valerii, solicitând declararea nulă a contractului de împrumut (recipisă) din 13 decembrie 2010, semnat de către Cebanu Vitalie, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale Cebanu Vitalie a invocat că, la sfârșitul anului 2010, Cebanu Vitalie a făcut cunoștință cu Morgun Valerii, care a venit la oficiul său cu o solicitare de a se cunoaște cu ultimul, motivînd că dînsul cunoaște despre Cebanu Vitalie ca despre o persoană cu o bogată experiență în sfera business-ului și i-a propus lui Cebanu Vitalie să colaboreze.

Pentru a confirma intențiile sale, Morgun Valerii a propus cîteva proiecte comerciale, iar investițiile la aceste proiecte, la propunerea lui Morgun Valerii, trebuiau să fie obținute de compania lui Cebanu Vitalie prin intermediul unei bănci comerciale din Republicii Moldova, și anume, un credit bancar, iar pîrîtul și-a asumat obligațiunea de a acorda garanție, și anume, imobilul, care va fi folosit ca bun ipotecat pentru asigurarea rambursării creditului bancar. La 09.12.2010, SRL „Calitate Construct”, administratorul căreia este Cebanu Vitalie i-a fost acordat un credit bancar, în baza contractului de credit nr. SI00281 cu suma maximă de 1 600 000 lei.

Întru asigurarea rambursarea creditului acordat de către BC „Moldova-Agroindbank” SA debitorului SRL „Calitate Construct” au fost încheiate trei contracte de ipotecă, și anume, din numele Maiei Hohlov a fost ipotecat apartamentul nr. 48 din mun. Chișinău, str. Al. Marinescu nr. 15/2; din numele lui Morgun Valerii și Natalia, a fost ipotecat apartamentul nr. 48 din mun. Chișinău, str. Ion Creangă nr. 55; din numele lui Fartaul Vasiliu, Fartaul Sergiu și Fartaul Victor a fost ipotecat apartamentul nr. 93 din str. Calea Ieșilor nr. 5, mun. Chișinău.

A indicat reclamantul pe acțiunea reconvențională, că toate contractele de ipotecă au fost semnate de către Morgun Valerii, care a acționat în bază de procură.

La sfârșitul anului 2010, în oficiul lui Cebanu Vitalie a venit Morgun Valerii, care în mod brutal l-a anunțat pe Cebanu Vitalie despre faptul că, reclamantul are probleme cu persoanele care sunt proprietari ai apartamentelor sus-menționate, deoarece aceste persoane solicită eliberarea apartamentelor de sub grevare, anularea ipotecii, în legătură cu ce, Cebanu Vitalie trebuie să găsească alte bunuri care să fie ipotecate la banca comercială.

În urma discuțiilor, Cebanu Vitalie a explicat că nu dispune de bunuri care pot fi ipotecate, iar Morgun Valerii i-a propus lui Cebanu Vitalie ca dînsul să rezolve problemele apărute, însă în baza unor garanții suplimentare, la care va face referință în discuțiile cu persoanele vizate. Drept garanție suplimentară, Morgun Valerii a solicitat eliberarea recipisei de la persoana fizică Cebanu Vitalie în valoarea creditului care a fost acordat de către BC „Moldova Agroindbank” SA companiei SRL „Calitate Construct”.

În legătură cu faptul că Cebanu Vitalie nu a fost de acord de a elibera recipisa fictivă, Morgun Valerii a declarat că va întreprinde toate acțiunile pentru a crea probleme în activitatea întreprinderii lui Cebanu Vitalie, în același moment reclamantul a promis că recipisa menționată va fi folosită numai ca garanție suplimentară, iar la momentul întoarcerii împrumutului, va fi întoarsă sau distrusă.

În urma nenumăratelor discuții, Cebanu Vitali a semnat recipisa în luna ianuarie 2011, iar ținînd cont că la momentul eliberării recipisei Cebanu Vitalie a achitat în

folosul băncii aproximativ suma de 24 500 lei, în recipisă a fost indicată suma micșorată cu suma respectivă, însă, Morgun Valerii a insistat ca în recipisă să fie indicată luna decembrie 2010. Peste câteva zile, Morgun Valerii l-a vizitat pe Cebanu Vitalie, însă atunci a solicitat mijloace financiare în valoare de 20 250 lei, cu titlu de împrumut, cu condiția că aceste mijloace financiare vor fi ulterior achitate în beneficiul băncii în contul stingerii creditului. În așa fel, Morgun Valerii a obținut de la Cebanu Vitalie suma totală de 153 250 lei, însă cum a aflat, Cebanu Vitalie nici un leu nu a fost achitat băncii comerciale pentru stingerea datoriei, iar banca la rîndul său, a inițiat acțiunile în instanța de judecată pentru a prelua în posesie bunurile ipotecate.

În urma acestor evenimente, între Cebanu Vitalie și Morgun Valerii a avut loc un conflict în care Morgun Valerii a solicitat achitarea în mod de urgență a datoriei față de BC „Moldova-Agroindbank” SA, iar Cebanu Vitalie, la rîndul său, a solicitat restituirea recipisei, însă părțile au ajuns la un numitor comun precum că la, momentul stingerii creditului sau micșorării semnificative a acestuia, recipisa va fi întoarsă. Însă în luna aprilie 2013 Morgun Valerii a declarat că nu știe unde-i recipisa menționată, iar la solicitarea lui Cebanu Vitalie de a indica pe copia acestei recipisei că aceasta este una fictivă și nevalabilă, Morgun Valerii a indicat pe copia recipisei că datoria lui Cebanu Vitali față de Morgun Valerii la data de 13.04.2013 este de 250 000 lei. În legătură cu refuzul lui Morgun Valerii de a confirma faptul că recipisa menționată a fost fictivă și ținînd cont de faptul că Morgun Valerii a cerut de la Cebanu Vitalie suma de 250 000 lei, ultimul s-a adresat cu o plîngere la Inspectoratul Național de Investigații, însă pînă în prezent nu a fost informat despre rezultatul examinării plîngerii.

A indicat că, în anul 2014 Morgun Valerii s-a adresat cu o cerere de chemare în instanța de judecată prin care a solicitat încasarea din contul lui Cebanu Vitalie în beneficiul lui Morgun Valerii a datoriei în mărime de 250 000 lei, a dobînzii de întîrziere în mărime de 31 250 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată pe care le va suporta reclamantul.

A mai indicat că, în legătură cu faptul că actul juridic care stă la baza pretențiilor lui Morgun Valerii este un act fictiv și fals, consideră că instanța urmează să declare acest act ca fiind nul.

A susținut reclamantul pe acțiunea reconvențională că recipisa menționată este un act lovit de nulitate absolută, nu întrunește condițiile valabilității unui act juridic civil, fiind încheiată cu derogări esențiale de la normele legislative imperative, ceea ce o face pasibilă de nulitate absolută, potrivit art. 216, art. 217, art. 220, art. 221 din Codul civil.

Or, efectuînd o abordare teoretico-legislativă a condițiilor valabilității actului juridic civil se poate evidenția că, condițiile valabilității actului juridic civil sînt corespunderea actului juridic prevederilor legii, ordinii publice și bunelor moravuri; capacitatea persoanei de a încheia actul juridic; consimțămîntul valabil al persoanei sau al persoanelor de a încheia actul juridic; obiectul actului juridic de a fi determinat, determinabil și licit; o cauză corespunzătoare legii, ordinii publice și bunelor moravuri; forma actului juridic civil.

Din elementele enumerate mai sus menționează doar consimțămîntul valabil și obiectul actului juridic. Condițiile valabilității consimțămîntului sunt ca să provină de la o persoană cu discernămînt; să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice; să fie exteriorizat; să nu fie viciat. Obiectul actului juridic trebuie să corespundă următoarelor condiții: să fie licit; să fie în circuit civil; să fie determinat sau determinabil cel puțin în specia sa; să existe; să fie posibil. Toate elementele

componente ale valabilității actului juridic civil, elucidate își găsesc o reflectare și întemeiere în art. 199-215 din Codul civil.

Consideră Cebanu Vitalie că recipisa este un act juridic fictiv, ceea ce își găsește confirmare prin faptul că reclamantul nu a transmis lui Cebanu Vitali suma 1 575 000 lei, recipisa a fost întocmită în luna ianuarie 2011, iar data fictivă a fost indicată 13.12.2010, ce încă odată confirmă natură fictivă a actului juridic menționat, iar Cebanu Vitalie a semnat recipisa, fără intenția de a produce efecte juridice, fapt ce este confirmat, prin inexistența graficului stingerii așa-zisului contract de împrumut.

Conform art. 207 alin. (1) din Codul Civil, actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect. Conform art. 217 alin. (1) din Codul Civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. În sensul celor expuse, conchide Cebanu Vitalie că, legiuitorul a reglementat nulitatea absolută cu scopul de a ocroti interesul general, social și este necesar ca ea să poată fi invocată oricând.

A solicitat admiterea cererii reconvenționale, declararea nulă a contractului de împrumut (recipisă) din 13.12.2010, semnat de Cebanu Vitalie, precum și încasarea de la pîrîtul Morgun Valerii a tuturor cheltuielilor de judecată (f.d. 22-24).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 01 octombrie 2014 a fost primită acțiunea reconvențională intentată de pîrîtul Cebanu Vitalie împotriva lui Morgun Valerii privind declararea nulității actului juridic pentru a fi examinată concomitent cu acțiunea principală, la cererea de chemare în judecată depusă de Morgun Valerii împotriva lui Cebanu Vitalie privind încasarea datoriei (f.d. 42).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 23 aprilie 2014 s-a admis cererea reclamantului Morgun Valerii privind asigurarea acțiunii și s-a aplicat sechestrul asupra mijloacelor financiare, bunurile mobile și imobile ale pîrîtului Cebanu Vitalie, în limita pretențiilor, în sumă de 281 250 lei, pînă la examinarea cauzei în fond.

Reclamantul Morgun Valerii și reprezentantul acestuia, avocatul Corneliu Chisilița în ședința de judecată a instanței de fond au susținut pe deplin cererea de chemare în judecată și au solicitat admiterea acesteia, iar cererea reconvențională depusă de către Cebanu Vitalie a o respinge ca fiind neîntemeiată.

Pîrîtul Cebanu Vitali în ședința de judecată a instanței de fond a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată și admiterea în întregime a cererii reconvenționale pe care o consideră întemeiată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 aprilie 2015 cererea de chemare în judecată depusă de Morgun Valerii împotriva lui Cebanu Vitali privind încasarea datoriei s-a respins ca fiind neîntemeiată. S-a admis acțiunea reconvențională depusă de Cebanu Vitali împotriva lui Morgun Valerii privind declarare nulității actului juridic, s-a declarat nulă recipisa din 13.12.2010, semnată de Cebanu Vitali privind primirea de la Morgun Valerii a împrumutului în sumă de 1 575 500 lei, s-a încasat de la Morgun Valerii în beneficiul lui Cebanu Vitali cheltuielile de judecată sub formă de cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în mărime de 25 000 lei. S-a anulat măsura de asigurare, sechestrul, aplicat prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 aprilie 2014 asupra mijloacelor financiare, bunurile mobile și imobile ale lui Cebanu Vitalie, în limita pretențiilor în sumă de 281 250 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Morgun Valerii, reprezentat de avocatul Corneliu Chisilița, la data de 07 mai 2015 a declarat apel împotriva hotărîrii

Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 17 aprilie 2015, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărîrii instanței de fond prin care a fost respinsă acțiunea înaintată de Morgun Valerii împotriva lui Cebanu Valerii cu privire la încasarea datoriei și admisă acțiunea reconvențională înaintată de Cebanu Vitali împotriva lui Morgun Valerii cu privire la nulitatea actului juridic, cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 a fost respins apelul declarat de către Morgun Valerii.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului.

În argumentarea deciziei sale instanța de apel a reținut de asemenea că, prima instanță a elucidat pe deplin toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv probele administrate la dosar și a aplicat corect normele de drept material și procedural, adoptînd o hotărîre întemeiată și legală.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 06 aprilie 2016, Morgun Valerii a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 și a hotărîrii Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 17 aprilie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale.

În argumentarea recursului recurentul a invocat netemeinicia deciziilor pe motiv că instanțele nu au dat o apreciere corectă faptelor și circumstanțelor cauzei apreciind subiectiv și incomplet legislația în vigoare.

Examinînd temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificînd motivele de casare invocate în cererea de recurs, Colegiul atestă că recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele au apreciat înscrisurile probatoare și au constatat circumstanțele cauzei. În viziunea recurentului, instanțele au examinat superficial litigiul.

Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

În speță, Colegiul menționează că, recursul în cauză conține obiecțiile de fapt și de drept, care deja au fost obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de articolului 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificîndu-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, Colegiul constată că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de casare a deciziilor recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC RM cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, pe cînd în recursul declarat de Morgun Valerii, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Morgun Valerii ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D I S P U N E:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Morgun Valerii.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului

Valeriu Doagă

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea